

lovaném a dlužno ho proto uznati odpovědným za následky úrazu, k němuž jeho zaviněním došlo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Z vývodů dovolatelových o tom, jak zachází se v domácnostech a v hostincích se syfony, nelze dovoditi, že syfony nejsou nebezpečné. Postačí již obecná známost vlastnosti skla, že praská při změněné teplotě. Právem dovodil z toho odvolací soud, že žalovaný neměl syfony za teplého dne přivezené postavit na pultě do kbelíku naplněného vodou smísenou s ledem, zejména, když jako hostinský nutně věděl, že obsah syfonu tlačí na stěny láhve. Nedostatek příčinné souvislosti vykládá dovolatel nejasně. Zavinění jeho spočívá i v tom, že kbelík s vloženými syfony nechal stát na pultě, čímž umožnil, že střepiny zasáhly žalobkyni, k čemuž by nebylo zajisté došlo, kdyby byl kbelík stál v úkrytu za pultem.

Čís. 8028.

Rozhodnutí soudu, jímž byl opravný prostředek odmítnut podle čl. 4 (3) jaz. nař., nemůže býti zrušeno dohlédacím správním úřadem. Dohlédací úřad jest omezen na pouhý výrok, zda bylo nepřipuštěním menšinového jazyka porušeno jazykové právo strany.

(Rozh. ze dne 10. května 1928, R I 1102/27/2.)

Usnesením ze dne 7. ledna 1928, R I 1102/27 odmítl nejvyšší soud dovolací rekurs vymáhajícího věřitele podle čl. 4 (3) jaz. nař. jako nehodící se, by o něm bylo po zákonu zahájeno jednání. Vymáhající strana podala do usnesení toho stížnost k předsednictvu nejvyššího soudu, jež rozhodnutím ze dne 25. února 1928 Pres. 373/28 stížnosti nevyhovělo. Na další stížnost vymáhající strany změnilo ministerstvo spravedlnosti rozhodnutím ze dne 3. dubna 1928, čís. 13.508/28 napadené rozhodnutí v ten smysl, že se zrušuje usnesení nejvyššího soudu ze dne 7. ledna 1928, č. j. R I 1102/27, odmítající rekurs stěžovatelčin a že jest nejvyšší soud povinen tento rekurs přijmouti a ve věci vyřídit. Předsednictvo nejvyššího soudu předalo věc senátu nejvyššího soudu k dalšímu opatření.

S e n á t n e j v y š š í h o s o u d u se usnesl, že dovolací rekurs vymáhajícího věřitele byl vyřízen odmítnutím a že ho nelze vyřídit znova.

D ů v o d y:

Senát uvážil toto: Při vyřízení dovolacího rekursu vymáhající strany jeho odmítnutím (usnesení ze dne 7. ledna 1928, R I 1102/27) řídil se nejvyšší soud předpisem jazykového nařízení čl. 4 (3), určujícím, jak

mají býti vyřízena podání učiněná právním zástupcem strany v jiném než státním jazyku. Z předpisu toho vyplývá povinnost soudu, u něhož bylo podání takové učiněno, by především zkoumal a rozhodl, zda strana učinivší podání právním zástupcem v jiném než státním jazyku jest k tomu oprávněna podle příslušných předpisů jazykových (§ 2 jaz. zák. a čl. 14, 16 a 19 jaz. nař.). Rozhodnutí to nemůže soud učiniti přímo, nemůže se omeziti na výrok, že strana jest oprávněna užití jiného jazyka než státního a že soud důsledkem toho jest povinen přijati od ní podání (§ 2 jaz. zák.), učiniti pak další vyřízení věci závislým na tom, zda toto jeho rozhodnutí, týkající se jen otázky jazykové, vejde v moc práva. Naopak musí soud vyřídit podání učiněné advokátem v jiném než státním jazyku hned věcně, t. j. buď je odmítnouti podle čl. 4 (3) jaz. nař. anebo je vyřídit tak, jako by bylo učiněno jazykem státním, byť i po případném prohlášení podle čl. 16 (2) nař. V každém z těchto případů rozhodne soud ve věci, aniž záleží na tom, že musí uvažovati i o otázce jazykové, neboť rozhodnutí o této otázce zůstane vždy jen předurčujícím. I v případě, že soud neodmítne podání, jež měl odmítnouti podle čl. 4 (3) jaz. nař., nýbrž že je přijme a vyřídí bez ohledu na jazykovou závadu, pro kterou je měl odmítnouti, rozhoduje již přijetím podání nejen o jazykovém, nýbrž i o hmotném nebo procesním právu stran. Může jíti na př. o žalobu, jež byla podána jiným než státním jazykem v poslední den promlčecí neb preklusivní lhůty, kterou jest vázána, takže opětne její podání v jazyku státním, kdyby byla odmítnuta podle čl. 4 (3) nař., nemůže míti úspěch. Může jíti o opravný prostředek podaný v menšinovém jazyku, ač strana nemá toho práva, jenž, byv odmítnut podle téhož předpisu, nemohl by býti opakován v jazyku státním, když mezi tím uplynula zákonná lhůta, v níž měl býti podán. Odmítnutí podání má tudíž i jiné než jazykově právní účinky pro strany, t. j. rozhoduje se jím již věcně o právu stran. Odmítnutím žaloby neodpovídající jazykovým předpisům podle čl. 4 (3) nař. může se státi právní poměr mezi stranami neodporovatelným, na př. pomine právo ze správy, nebylo-li žalováno ve lhůtě § 933 obč. zák., podobně bude tomu v případech §§ 1111, 1162 d), 1486, 1489 a četných jiných obč. zák. a jiných zvláštních zákonů. Odmítnutím opravného prostředku z téhož důvodu a uplynutím lhůty stane se napadené rozhodnutí právoplatným, čímž založeno bude nové právo mezi stranami, strana nabude práv. Neodmítnutím podání jazykově vadného může býti dotčeno právo stran, především druhé strany, jež nemá zájmu na jazykovém právu svého odpůrce. Je proto v zájmu stran, by podání, neodpovídající předpisům jazykovým, bylo odmítnuto vždy, kde se tak má státi, by nebyla ani druhá strana poškozena ve svém právu, jež jí vzejde tím, že nestalo se podání druhé strany v čas nebo vůbec. Jde o případ obdobný tomu, podal-li odpůrce opravný prostředek pozdě, neboť tím stal se sporný nárok strany nesporným; totéž platí proto i v případě, že odpůrce prohřešil se proti předpisům jazykovým, aniž může poklesek ten napravit. Strana ohrožená ve svém právu tím, že soud neodmítl odpůrcovo podání jazykově závadné, nemůže si stěžovati podle čl. 96 do opatření

soudu, neboť nebylo jím porušeno její jazykové právo na rozdíl jejího hmotného nebo procesního práva. Zajisté však nemůže zůstat bez právní ochrany, z čehož jest nutno dovoditi, že si strana může stěžovati do věcného vyřízení podání, jež mělo býti soudem odmítnuto podle čl. 4 (3) nař., podle předpisů procesního práva, t. j. domáhati se nápravy u vyšší stolice soudní, pokud procesní právo to dovoluje. Přijetím podání jazykově vadného řeší tudíž soud také jazykovou otázku, aniž lze pochybovati o tom, že přijetí podání jest samo o sobě zároveň úkonem soudní pravomoci, jenž podléhá přezkumu vyšších soudů, ježto jsou s ním spojeny účinky práva hmotného nebo procesního. I vyšší soudy musí při vyřízení stížnosti uvažovati o jazykové otázce, ale učiní tak zase jen předurčujícím způsobem, kdežto vyřízení stížnosti zůstane činností čistě soudní. Již z toho je patrné, že soudy rozhodují v těchto případech o jazykové otázce, aniž je straně dána vůbec možnost napadati jich názor podle čl. 96 nař., ač prvním úkolem zákona jest chrániti ve sporu stejně práva obou stran. Podle toho bude posouditi působnost dohlédacích úřadů ve věcech jazykových na rozdíl od věcí soudních. V případě, že soud odmítí podání podle čl. 4 (3) nař., je toto vyřízení taktéž úkonem soudní pravomoci. Jazykové nařízení předpisuje přímo odmítnutí podání, ne předchází rozhodnutí o jazykové otázce, není proto po této stránce předpisem jazykovým, nýbrž procesním, doplňujícím civilní řád soudní, jenž co do vyřízení podání jazykově vadných nemá ustanovení, a upravujícím podle § 78 ex. ř. i řízení exekuční, o něž jde. Odmítnutím podle čl. 4 (3) nař. jest podání vyřízeno věcně a proto konečným způsobem. Tak jako nemůže opravný prostředek právoplatně odmítnutý býti stranou úspěšně opětován, tak nemůže o něm soud jednati ještě jednou ve věci, i když dohlédací úřad rozhodl na stížnost strany, že opravný prostředek soudem odmítnutý byl nezávadný po stránce jazykové. Odmítnutím opravného prostředku bylo založeno právo mezi stranami, jež nemůže býti změněno ani rozhodnutím dohlédacího úřadu, neboť účinek ten musil by býti stanoven výslovně zákonem. Jde proto při odmítnutí podání soudem podle čl. 4 (3), t. j. podání, jež soud uznal za jazykově vadné, o výkon pravomoci vyhrazené soudům předpisy §§ 95 a 96 ústavní listiny. Odmítnutí opravného prostředku z téhož důvodu jest jeho věcným vyřízením, a proto nejen konečným, nýbrž i nezrušitelným a vížícím nižší soudy. Dokladem omylnosti opačného názoru budiž další úvaha. Mohlo by se státi, že předsednictvo soudu jako přímý dohlédací úřad vyhoví stížnosti strany podané podle čl. 96 nař. do usnesení soudu, jímž bylo odmítnuto podání podle čl. 4 (3) nař. tím, že by usnesení to zrušilo. Soud by byl za platnosti opačného názoru nucen vyříditi podání dříve odmítnuté a třeba vyhověti opravnému prostředku. Proti tomu nebyla by chráněna druhá strana ani v případě, že podání mělo býti odmítnuto, t. j. že předsednictvo rozhodlo mylně, neboť nebylo tím porušeno její jazykové právo, ač tím bylo porušeno její procesní právo, a nemohla by si stěžovati podle čl. 96 (5) nař. k vyššímu úřadu dohlédacímu. V takovém případě nerozhodl by dohlédací úřad, do jehož rozhodnutí není oprav-

ného prostředku, pouze o jazykovém právu strany, nýbrž vykonal by soudní moc v civilní věci právní, po případě na újmu strany, jež byla v právu. Takový stav přičil by se především ústavní listině a nemůže proto názor ten býti závazný pro soudy. Že výkon soudní pravomoci nepřísluší ani vyšším úřadům dohlédacím vytčeným v čl. 96 (5) nař., o tom není třeba se šířiti. Jde-li tudíž o opravný prostředek, rozhoduje se odmítnutím podání o právu stran vůbec, ne pouze o jazykovém právu, nemůže proto rozhodnutí soudu, jímž byl opravný prostředek odmítnut podle čl. 4 (3) nař., býti zrušeno dohlédacím úřadem správním, neboť by se to přičilo §§ 95 a 96 ústavní listiny. Po této stránce jest čl. 4 (3) nař. předpisem práva procesního a ne jazykového, a jest, pokud jde o rekurs, jako v této exekuční věci, klásti jej na roveň předpisům §§ 523, 526 druhý odstavec a 528 první odstavec c. ř. s. co do jeho právního významu. Pokud bylo na odmítnutí podání uznáno soudem nižší stolice, může strana domáhati se nápravy stížností na soud vyšší stolice podle předpisů civ. řádu soudního. V této exekuční věci jde o usnesení nejvyššího soudu, proti kterému není opravného prostředku. Dohlédacím úřadům byla jazykovými předpisy vykázána působnost v jiném směru, jenž nemá s věcným rozhodnutím soudním nic společného. Podle § 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař. náleží orgánům těm vyřídit jen spor o užívání jazyka a to odděleně od věci, ve které vzešel. Jen řešení jediné této otázky, zda bylo porušeno jazykové právo strany (čl. 96 čís. 2 nař.), t. j. zda nebyl neprávem připuštěn jazyk menšinový, jehož užití se strana domáhá, vyhrazeno jest dohlédacím orgánům, z jichž příslušnosti výslovně vyjmuta jsou opatření učiněná v důsledku nepřipuštění užitého jazyka, jež jsou postupem ve věci samé, »odděleně od sporu o užití jazyka« (§ 7 jaz. zák. a čl. 96 nař.). Dohlédací úřad je tudíž omezen na pouhý výrok, zda bylo nepřipuštěním menšinového jazyka porušeno jazykové právo strany. »Nemůže však sám vydati vyřízení s právními účinky vyřízení příslušného (t. j. ve věci příslušného) orgánu, zejména první výrok zrušiti a nahraditi výrokem jazykově správným« (sr. čl. 96 třetí odstavec nař.), což znamená: »výrokem v důsledku uznaného jazykového práva strany správným«. Tento výrok zůstává podle § 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař. v oboru působnosti věcně příslušného úřadu, a jest řešiti, pokud opravný prostředek není vyloučen podle předpisů práva procesního, postupem stolic, a sice, ježto stížnost pro porušení jazykového práva nemá odkládacího účinku, jako by nebylo vůbec sporu toho. Nedůvodné je proto mínění, že rozhodnutí o užití jazyka jest nerozlučně spjato v celek s opatřením předepsaným v důsledku tohoto rozhodnutí, t. j. s odmítnutím podání, takže i o tomto by mohl rozhodnouti dohlédací orgán. Toto zůstává vždy opatřením procesním, předepsaným v čl. 4 nař. za účelem jasného ohraničení příslušnosti dohlédacích úřadů a jejich omezení na rozhodnutí, zda stěžovateli příslušelo právo užití menšinového jazyka. Podle zásady tu vyslovené řídil se nejvyšší soud již ve svém rozhodnutí čís. 7019 sb. n. s., na něž poukazuje. Odmítavým usnesením ze dne 7. ledna 1928 byl tudíž vyřízen dovolací rekurs vymáhající strany věcně a proto konečným způ-

sobem. Stížností na ministerstvo spravedlnosti domohla se vymáhající strana rozhodnutí, že měla právo užítí menšinového jazyka, jiného významu však rozhodnutí to nemá pro věc, neboť odmítnutím dovolacího rekursu stalo se rozhodnutí rekursního soudu právoplatným, a jest exekuční návrh vymáhající strany zamítnut konečným způsobem. Jest proto jakékoliv další vyřízení zmíněného opravného prostředku vyloučeno podle zákona, ježto právoplatné rozhodnutí nemůže býti přezkoumáno, tím méně změněno.

Čís. 8029.

Exekuci proti státu k vydobytí peněžních pohledávek nelze vésti, dokud věřitel nezažádal marně u příslušného úřadu o poukaz a o výplatu dlužného peníze. Žádost k finanční prokuratuře o poukaz výplaty pohledávky není žádostí o výplatu u příslušného úřadu státního.

(Rozh. ze dne 10. května 1928, R I 330/28.)

Návrh, by byla povolena proti československému státu exekuce k vydobytí peněžité pohledávky, soud první stolice zamítl, rekursní soud exekuci povolil. Důvody: Rozsudek nejvyššího soudu ze dne 15. října 1927, jímž nebylo vyhověno dovolání strany žalované, nyní strany povinné, byl jí doručen dne 7. listopadu 1927 k rukám finanční prokuratury v Praze a měla tato dáti poukaz, by do uplynutí čtrnáctidenní platební lhůty, tedy nejdéle do 21. listopadu 1927 peníz straně vymáhající prisouzený byl jí vyplacen, neboť předpis § 409 c. ř. s. o lhůtě ke splnění závazku platí také při rozsudcích proti eráru a právoplatný rozsudek o soukromoprávním závazku tvoří také proti eráru exekuční titul podle § 1 čís. 1 ex. ř. Strana vymáhající již dopisem ze dne 8. listopadu 1927 požádala finanční prokuraturu, by prisouzenou pohledávku, po srážce útrat II. a III. stolice, prisouzených železničnímu eráru, v čas zaslala, aby nemusela býti vedena exekuce. Žádost tu opětovala strana vymáhající dopisy ze dne 21. listopadu 1927, 25. listopadu 1927, 28. listopadu 1927 a 1 prosince 1927, leč bez výsledku a nedošly jí peníze ani do dne podání exekučního návrhu, do 13. prosince 1927, ač finanční prokuratura dopisem ze dne 3. prosince 1927 sdělila, že přiřčená částka již ředitelstvím státních drah byla poukázána. Toto stálé oddalování placení, nijak odůvodněné, rovná se přímému odpírání placení, neboť od uplynutí platební lhůty proběhla marně doba delší 3 neděl a nezbylo tudíž straně vymáhající než zakročit o povolení exekuce, která s hlediska § 409 c. ř. s. a § 7 ex. ř. jevila se býti přípustnou a oprávněnou. Odkazování na předpis dvor. deketu ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s. (čl. IX. čís. 5 uvoz. zák. k ex. ř.) není místným, poněvadž tento předpis jedná o zabavení pohledávek, příslušejících proti státu jako poddlužníku nikoli o exekuci proti státu jako dlužníku.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.